

היינו, לא רק את הנצחונות, לא רק את התועלתויות, אלא את המלחמות עצמן.

— זהו "על הניסים ועל הפורקן ועל התשועות ועל המלחמות".

שכן, את עצם המלחמות, ערך הקב"ה.

כי "מלחמות אני עשיתי", קל וחומר למלחמתם של המכבים...

כי אמנם, כך היה שם.

"מסרת גיבורים". מי מסר? — הריבונו של עולם. אבל ביד חלשים, ביד מעטים.

— "מלחמות אני עשיתי".

— על המלחמות!...

מי ניצח שם? ידים של מי ניצחו במלחמה? מה כח, יש בידי ה"ידים" של מעטים וחלשים...

התשובה היא, כי ידים חזקות המה, בני אלמות, כח בלתי מוגבל.

— ידים של צדיקים, טהורים, ובעיקר, עוסקי תורתך.

מה זה בעצם, "ידים של עוסקי תורתך"?

— מלחמות אני עשיתי.

"ועל המלחמות".

הוא שנאמר: על המלחמות עצמם אנו מודים. על שבחסדו בכוחו ובגבורתו, כך נהג עמנו כל יכול, שאמנם אנו נלחמנו, ובכל זאת, הקב"ה הוא שערך את מלחמתו שלו.

נפלא מאד.

☆☆☆

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול...

"בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו"

(על הניסים).

מה משמעות הציטוט הזה?